

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/80/2014
Identifikačné číslo spisu:	7012200062
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7012200062.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: W. B., narodená dňa XX.XX.XXXX, bytom B., zastúpenej: IURISTICO s.r.o., advokátska kancelária, Štefánikova 26, Košice, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP, pracovisko Košice, Zádielska 2, Košice, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. AA/2011/04297 zo dňa 02.11.2011, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/11/2012-98 zo dňa 10.07.2013 v spojení s opravným uznesením č. k. 7S/11/2012-129 zo dňa 16.10.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/11/2012-98 zo dňa 10. júla 2013 v spojení s opravným uznesením č. k. 7S/11/2012-129 zo dňa 16. októbra 2014 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. AA/2011/04297 zo dňa 02.11.2011, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. KE2/2011/25005/1 zo dňa 27.09.2011, ktorým sa žalobkyni uložila povinnosť vrátiť peňažný príspevok na úpravu bytu vo výške 4 123,14 Eur. Náhradu trov konania žalobkyni nepriznal.

V dôvodoch rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnou argumentáciou žalovaného uvedenou v dôvodoch napadnutého rozhodnutia. Dodal, že úlohou súdu nie je opisovanie právnej argumentácie prvostupňového a druhostupňového správneho orgánu, ale preskúmať, či správny orgán použil platnú právnú úpravu na daný skutkový stav s tým, že ak je táto argumentácia v súlade so zákonmi, súd nemá dôvod sa s ňou nestotožniť.

V ďalšom súd prvého stupňa opísal tvrdenia žalobkyne obsiahnuté v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 21.11.2012 s konštatovaním žalobkyne, že zákonné povinnosti z jej strany boli splnené a preto nemá prečo vrátiť poskytnuté peňažné príspevky za úpravu bytu.

Uviedol, že v zmysle rozhodnutia NS SR č. sp. 4Sžo/6/2003 zo dňa 09.04.2013 vypočul žalobkyňu na pojednávaní konanom dňa 03.07.2013, kedy bola vypočutá aj pracovníčka prvostupňového správneho orgánu - p. Dr. V. k otázkam tak ako boli uložené v danom uznesení NS SR.

V danej súvislosti súd poukázal na to, že uvedené dôvody neboli odvolacími dôvodmi žalobkyne. Poznamenal, že žalobkyňa iba v odvolaní uviedla, že nebola schopná rozpoznať subjekty, ktoré vykonávali práce, trestný rozsudok bol napadnutý dovolaním a že nebol opísaný skutok podľa ustanovenia § 104 zák. č. 195/1998 Z. z..

Na základe uvedeného súd poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III ÚS 115/03, č. 313/2003, aby pri odôvodnení svojho rozsudku podľa ustanovenia § 157 O.s.p. pre žalobné dôvody, ktoré vyčerpávajúcim spôsobom uvedú právnu argumentáciu do súladu so skutkovým stavom, nie je daný dôvod zrušovať rozhodnutia správnych orgánov pre skutočnosti, ktoré nemajú vplyv na výrok napadnutého rozhodnutia.

Z vykonaného dokazovania mal krajský súd za preukázané, že žalobkyňa splnomocnila p. F., ktorý tiež bol trestne stíhaný za podvod, aby podal žiadosť na správnom orgáne prvého stupňa vo veci peňažného príspevku pre žalobkyňu na úpravu bytu, avšak žalobkyňa na pojednávaní poprela, že by p. F. bol na tento úkon splnomocnený, pretože žalobkyňa bola osobne prítomná na úrade pri podpisovaní dohody vo veci peňažného príspevku. Po poskytnutí všetkých peňažných príspevkov na úpravu bytu p. F. za prítomnosti žalobkyne prevzal všetky peniaze a žalobkyňa počas vykonávania tejto stavebnej činnosti bola v nemocnici. Na výzvu úradu p. F. a p. N. predkladali faktúru aj konečnú faktúru úradu. Žalobkyňa nevedela preukázať, že má nejaký príjmový doklad od p. F., ktorý od nej poskytnuté finančné prostriedky na úpravu bytu prevzal.

Súd poukázal na výpoveď svedkyne Dr. V. aj na skutočnosti vyplývajúce zo zápisnice o výsluchu žalobkyne z trestného spisu zo dňa 19.04.2010 č. ČVS ORP-466/6-OJP-KE-2009 predloženému k pojednávaniu dňa 03.07.2013.

Súd zdôraznil, že povinnosť osoby vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie alebo jej časť odo dňa, od ktorého nepatrili vôbec alebo v poskytovanej výške, ak vedomo spôsobil, že peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie alebo jej časť sa vyplatil neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili vyplývala pre žalobkyňu zo zákona, keďže mala vedomosť o tom, že za vystavenie faktúry p. N. bude niečo chcieť.

Súd vyslovil názor, že v predmetnom konaní nemal čo opisovať výsluchy účastníkov z trestného konania, najmä aj výsluchy p. F., p. N., ako aj iných, keďže výsledky z týchto konaní neovplyvňujú právny záver súdu, ktorý bol napadnutý výrok rozsudku odvolaním žalobkyne.

Poznamenal, že žalobkyňa na základe lekárskeho posudku, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu nemá obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, dňa 09.01.2008 sa vzdala opravného prostriedku proti rozhodnutiu č. 200/28170-1 zo dňa 09.01.2008, ktorým jej bol poskytnutý peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže v sume 118.796,- Sk na základe dokladu o predbežnej cene úpravy. V čase vydania napadnutého rozhodnutia však súd nemohol ignorovať trestný rozsudok č. sp. 7T/93/2010 zo dňa 21.12.2010 vo výroku ktorého bolo uvedené, že žalobkyňa bola uznaná vinnou za prečin subvenčného podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 225 ods. 1 Trestného zákona.

Uviedol, že žalobkyňa v skutočnosti síce pri poskytnutí peňažného príspevku UPSVaR faktúru a jej navýšenie o cenu úprav predložila, ale na základe sociálneho šetrenia, vykonaného na podnet samotnej žalobkyne a SOI bolo zistené, že firma, ktorá vystavila faktúru, realizáciu týchto prác poprela, teda z dôvodu, že mu žalobkyňa odmietla dať zálohu. Ako to bolo v skutočnosti, je predmetom zisťovania v inom konaní a nie v tomto, pri preskúvaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia.

Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne uvedenou v žalobe, že žalobkyňa vzhľadom na svoje

ochorenie nemohla rozpoznať svoje konanie, teda že nevedela, či práce, ktoré sa realizujú v jej byte vykonáva skutočne firma TIROSTAV alebo niekto iný, nakoľko rozsudok Okresného súdu Košice II vydaný pod sp. zn. 7T/93/2010 zo dňa 21.12.2010 jednoznačne potvrdzuje, že žalobkyňa bola uznaná vinnou za prečin subvenčného podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 225 ods. 1 Trestného zákona tým, že spoločným konaním vylákala od iného príspevok zo štátneho rozpočtu, ktorého poskytnutie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uviedla do omylu v otázke ich splnenia z čoho jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa vie komunikovať bez problémov, pokiaľ ide o pamäťové schopnosti, na ktoré sa žalobkyňa odvolávala v podanej žalobe, keďže na verejnom zasadnutí pokiaľ jej boli kladené otázky podľa § 333 ods. 3 Trestného poriadku na všetky otázky odpovedala bez akýchkoľvek problémov pozitívne.

Súd k námietke žalobkyne, pokiaľ ide o podané dovolanie uviedol, že uvedený výsledok z takého konania nemá žiadny vplyv na hmotnoprávne podmienky, na základe ktorých správny orgán tak prvého, ako aj druhého stupňa rozhodol o vrátení peňažného príspevku, preto žalobnú námietku nepovažoval za predbežnú otázku (§ 29 Správneho poriadku).

Žalobkyňa nespĺnila zákonné predpoklady na poskytnutie peňažného príspevku, keďže finančné prostriedky nepoužila na základe zákonom stanovených podmienok, ale boli použité za účelom síce rekonštrukcie bytu žalobkyne, avšak nie osobou na to príslušnou a nie podľa ustanovenia § 63 ods. 8 vtedy platného zákona č. 195/1998 Z. z. Z týchto dôvodov žalobné námietky súd považoval za neopodstatnené, rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby sú v súlade so zákonom, a tak vyslovil rozsudkom, že sa žaloba zamieta.

Žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote napadla rozhodnutie krajského súdu odvolaním v celom rozsahu. Dôvodil tým, že:

1. má pochybnosti o zákonnosti sudcov, ktorí prijali rozhodnutie, nakoľko v písomnom vyhotovení rozsudku bolo uvedené iné zloženie senátu ako bolo uvedené pri vyhlasovaní rozsudku.
2. Napriek usmerneniu zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obsiahnutému v jeho uznesení zo dňa 09.04.2013, sp. zn. 4Sžso/6/2013, súd prvého stupňa vec poňal inak a hoci to považoval za nemiestne zaťažujúce, vec podľa vlastného vyjadrenia na pojednávaní prejednal „v plnej jurisdikcii“. Za tým účelom vypočul žalobkyňu a zamestnankyňu správneho orgánu prvého stupňa (aj to prakticky v rozpore s usmernením odvolacieho súdu). Nepreskúmal teda rozhodnutie správnych orgánov, ale vec posúdil sám, preto sa žalobkyňa domnievala, že toto nebolo jeho úlohou.
3. Rozsudok súdu prvého stupňa je nepreskúmateľný, čo sa prejavuje najmä v tom, že jednak vo vzťahu k trestnému odsúdeniu súd prvého stupňa uviedol úplne rozporné závery, ktoré popri sebe v žiadnom prípade neobstoja, a jednak nedal odpoveď na vznášané žalobné námietky, že žalobkyňa nemohla v čase poskytnutia príspevku vedieť o tom, že práce v byte žalobkyne neuskutočnila spoločnosť TIROSTAV, spol. s r. o. V podstate však odpovede na tieto otázky mal dať už žalovaný správny orgán a súd mal len preskúmať, či sa tak stalo dostatočne presvedčivo.

Ďalej dal do pozornosti, že odvolací súd uložil súdu prvého stupňa vo vzťahu k správnym orgánom zabezpečiť aj výsluch zamestnancov správneho orgánu, ktorí vykonali miestne šetrenie a následne rozhodli o priznaní zvýšenia príspevku. Toto dokazovanie jednak súd prvého stupňa neuskutočnil, ale najmä ho mal podľa žalobkyne uložiť uskutočniť žalovanému správne orgánu, avšak sa tak nestalo. Napriek tomu vecne rozhodol. Navyše výsluch svedkyne dr. V. nesmeroval k rozhodnému obdobiu rozhodovania o priznaní príspevku a o jeho zvýšení, ale až k následnému prešetrovaní zákonnosti poskytnutia príspevku, pretože svedkyňa v rozhodnom období o veci na správnom orgáne nerozhodovala. Žalobkyňa spochybnila aj skutkový základ pre nevykonanie navrhovaných dôkazov, resp. nedostatočné, či skôr žiadne vysvetlenie logických námietok účastníka v správnom rozhodnutí, čo je vadou správneho rozhodnutia, pre ktoré sa toto má zrušiť. Opätovne zdôraznila, že žalobkyňa obdržala najskôr predfaktúru a následne aj faktúru na vykonané práce, ktorá doteraz nebola stornovaná alebo dobropisovaná, pričom tieto doklady pre akéhokoľvek nestranného pozorovateľa zjavne vyhotovila spoločnosť TIROSTAV, spol. s r. o. Poukázala na fakt, že na pojednávaní pred súdom prvého stupňa prítomná zástupkyňa žalovaného správneho orgánu vysvetlila, že p. F. alebo p. N. disponovali pečiatkou

spoločnosti TIROSTAV, spol. s r. o. a zrejme ju zneužili. Dokonca ani samotní zamestnanci správneho orgánu prvého stupňa pri kontrole nezistili, že práce vykonal niekto iný, je potom nevysvetliteľné, ako to mala zistiť samotná žalobkyňa, ktorá bola v čase uskutočnenia úprav v nemocnici. Po zistení, že práce neboli vykonané v súlade s jej očakávaniami, napísala podnet na Slovenskú obchodnú inšpekciu, v ktorej sa sťažovala práve na spoločnosť TIROSTAV, spol. s r. o. Je teda zrejme, že ak by vedela, že práce neuskutočnila spoločnosť TIROSTAV, spol. s r. o., zrejme by sa na túto spoločnosť nestážovala. Predmetná sťažnosť následne viedla k trestnému stíhaniu, v ktorom bola sama žalobkyňa odsúdená, pričom ďalšie trestne stíhané osoby boli oslobodené, avšak súd prvého stupňa ignoroval návrh žalobkyne na pripojenie trestného spisu vedeného voči p. F. a N.. Ešte poznamenala, že súd prvého stupňa opakovane poukázal na schopnosť žalobkyne odpovedať na otázky odpoveďou „áno“, pričom na pojednávaní pred súdom prvého stupňa aj samotná zástupkyňa žalovaného správneho orgánu uznala, že žalobkyňa má problém sa vyjadrovať a zrejme aj patrične všetkému rozumieť. Nepreskúmateľnosť teda videl v tom, že sa súd nevysporiadal ani okrajovo so žiadnou z namietaných skutočností, prečo žalobkyňa nevedela, kto v skutočnosti práce v jej byte uskutočnil, prečo má len obmedzené rozpoznávací schopnosti a že vedome nespôsobilá, že jej príspevok bol vyplatený neoprávnene. Podotkla, že poukaz na schopnosť odpovedať slovom „áno“ na všetky položené otázky nepovažuje za presvedčivé odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.).

Žalobkyňa mala za to, že jediným dôkazom, z ktorého súd prvého stupňa uzavrel, že žalobkyňa vedela, že práce v jej byte neuskutočnila spoločnosť TIROSTAV, spol. s r. o., je zápisnica z výsluchu žalobkyne z trestného spisu ČVS ORP-466/6-OJP-KE-2009 a odsudzujúci rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 21.12.2010, sp. zn. 7T/93/2010, preto dala dôraz na skutočnosť, že dané odsúdenie bolo amnestované na základe čl. I rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky č. 1/2013 Z. z. o amnestii s tým, že na žalobkyňu sa hľadí, akoby nebola odsúdená. Domnievala sa preto, že bolo potrebné vyhodnotiť všetky dôkazy, a to každý jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach (§ 132 O. s. p.), pre ustálenie konkrétneho skutkového záveru a je presvedčená, že súd prvého stupňa, ak sa už sám odhodlal činiť skutkové závery v tejto veci, mal vysvetliť, ako hodnotil iné tvrdenia a dôkazy produkované žalobkyňou. Vo vzťahu k zápisnici z výsluchu žalobkyne z trestného spisu uviedla, že táto podľa jej informácií nebola procesne oboznámená (§ 123 O.s.p.), preto na takýto dôkaz nemožno prihliadať. Nakoľko podľa žalobkyne súd prvého stupňa postupoval inak, videla v tom inú vadu konania podľa § 205 ods. 2 písm. b) O. s. p., prípadne až odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

Namietala, že súd prvého stupňa ignoroval právny názor odvolacieho súdu z hľadiska toho, čo má obsahovať výrok napadnutého rozhodnutia správnych orgánov. S touto okolnosťou sa súd prvého stupňa nevysporiadal, hoci pre vadu výroku bolo potrebné rozhodnutie správnych orgánov zrušiť. Žalobkyňa sa vyjadrila aj k právnej stránke veci tak, že povinnosti podľa § 63 ods. 8, 11 a 12 zákona č. 195/1998 Z. z. nesúvisia s povinnosťou vrátiť príspevok s tým, že uvádzanie daných ustanovení spolu so záverečným hodnotením súdu prvého stupňa je pre ňu nezrozumiteľné. Takýto záver súdu teda nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, preto uplatnila odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p., ale najmä nesúvisí s povinnosťou vrátiť príspevok, resp. túto súvislosť nevidí. Samotné vyúčtovanie totiž nevyhnutne nasleduje až po uskutočnení stavebných prác. Podmienky pre poskytnutie príspevku sa však skúmajú k momentu pred ich uskutočnením. Podobne uviedla, ako to zrejme uzavrel aj trestný súd, že neexistuje predpis, ktorý by určoval, že osoba vystavujúca doklad o cene musí úpravu bytu aj vykonať. Poznamenala, že už žalobe vysvetlila, že príspevok bol vyplatený oprávnené žalobkyni, ktorá trpí príslušným zdravotným postihnutím, o príspevok požiadala, uskutočnila sa úprava jeho bytu, doložila profaktúru, ako aj následnú faktúru, ktoré neboli dodnes stornované, právnická osoba, ktorá vyhotovila doklad o cene, má v predmete činnosti vykonávanie stavebných úprav.

Záverom skonštatovala, že ide o nesprávne právne posúdenie, ak uvedenú otázku riešil súd prvého stupňa podľa iných ustanovení cit. zákona (§ 63) a navyše v rozpore s usmernením odvolacieho súdu, z ktorého jasne vyplynulo, čo bolo potrebné preskúmať a odstránenie akých väd uložiť správnym orgánom. Uplatnila teda odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p.

Zdôraznila, že samotná stručnosť objasnenia skutkového a právneho základu rozhodnutia nemôže viesť k tomu, že z odôvodnenia sa napokon odpoveď na špecifické otázky účastníka nepodáva; naopak, takýto nedostatok odôvodnenia je odňatím možnosti konať pred súdom, pretože účastník nemôže relevantne argumentovať s rozhodnutím a jeho dôvodmi. Súd prvého stupňa podľa názoru žalobkyne ani stručne nevysvetlil svoje skutkové a právne závery vo svetle námietok žalobkyne, ku ktorým by očakávali vysvetlenie, prečo sú bezpredmetné, keďže žalobu zamietol. Preto uplatnila odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p.

Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu vyjadril podaním zo dňa 04.09.2013, v ktorom podrobne opísal priebeh konania pred prvostupňovým a druhostupňovým správny orgánom.

Žalovaný poznamenal k námietke žalobkyne o vzťahu jej odsúdenia súdom prvého stupňa a hmotnoprávnymi podmienkami, na základe ktorých správne orgány rozhodli o vrátení peňažného príspevku a s poukazom na jeho nárok na bezbariérovú úpravu kúpeľne z dôvodu jej zdravotného stavu a s poukazom na problémy s pamäťou z dôvodu vyššieho veku, že na základe lekárskeho a komplexného posudku považuje žalobkyňu za občana s ťažkým zdravotným postihnutím. Zároveň uviedla, že nedisponuje dokladom o zdravotnom stave žalobkyne týkajúcim sa problému s pamäťou ani rozhodnutím súdu o zbavení žalobkyne svojprávosti. Navyše podľa stanoviska lekára druhostupňového správneho orgánu základná diagnóza žalobkyne (skleróza multiplex) nemá vplyv na pamäť žalobkyne.

Otázkou zdravotného stavu žalobkyne sa prvostupňový správny orgán zaoberal v roku 2007 v súvislosti so žiadosťou o predmetný peňažný príspevok na úpravu bezbariérovej kúpeľne, kedy bol vydaný komplexný lekárske posudok. Z daného posudku vyplýva, že žalovaný môže poskytnúť navrhovanú formu peňažného príspevku na úpravu bezbariérovej kúpeľne, ak posudzovaný občan splnil podmienky vyplývajúce z jednotlivých ustanovení zákona o sociálnej pomoci. Z uvedeného je zjavné, že navrhovaný peňažný príspevok nie je nárokovateľný a jednoznačne neprináleží občanovi, ako sa uvádza v žalobe a v odvolaní. Žalovaný zdôraznil, že na základe lekárskeho posudku žalobkyňa netrpí poruchami pamäti čo je uvedené aj v stanovisku posudkového lekára druhostupňového správneho orgánu zo dňa 05.06.2012.

Žalovaný dal do pozornosti, že úlohou druhostupňového správneho orgánu na základe odvolania nebolo preskúmať jej zdravotný stav ale preskúmať napadnuté rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa. A tak na základe spoľahlivo zisteného skutočného stavu rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

K tvrdeniu žalobkyne o neexistencii predpisu, ktorý by určoval, že osoba vystavujúca doklad o cene musí úpravu bytu vykonať žalovaný uviedol, že u žalobkyne bolo jednoznačne dokázané, že spoločnosť TIROSTAV s.r.o. nerealizovala sama prestavbu bytu žalobkyne a ani so žiadnym subdodávateľom na základe uzavretej zmluvy, preto je predložená faktúra neplatná. Mal za to, že žalobkyňa tak zavádzala prvostupňový správny orgán. Navyše žalovanému neoznámila zmenu skutočnosti, že prestavbu bude realizovať iná právnická alebo fyzická osoba, ktorá má na to oprávnenie a nepredložila faktúru od týchto nových dodávateľov prác na úprave jej bytu v zmysle platnej legislatívy.

Vo vzťahu k tvrdeniu žalobkyne o nestornovaní predloženej predfaktúry a faktúre žalovaný uviedol, že bolo dokázané, že spoločnosť TIROSTAV, spol. s r.o. prestavbu nevykonával, teda nepredložila konečnú faktúru, a preto táto nemohla byť ani stornovaná. Povinnosťou žalobkyne bolo, aby žalovanému na základe výzvy predložila novú faktúru od oprávnenej osoby. Túto však do dnešného dňa nepredložila.

K odsúdeniu žalobkyne poznamenal, že odsúdenie žalobkyne a spomínaná amnestia nemá nič spoločné s tým, že žalobkyňa nepredložila žalovanému požadovaný doklad, ktorý má vplyv na vrátenie peňažného príspevku.

Na základe uvedeného žalovaný navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a jednomyselne dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok je potrebné z dôvodu nepreskúmateľnosti zrušiť.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 63 ods. 8 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, občan s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorému sa poskytol peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže, vykoná vyúčtovanie tohto príspevku do jedného mesiaca od skončenia úpravy bytu, rodinného domu alebo garáže.

Podľa § 63 ods. 11 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže sa poskytne na základe dokladu o cene úpravy bytu, rodinného domu alebo garáže vyhotoveného právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorej predmetom činnosti je vykonávanie úprav a ktorá má na túto činnosť oprávnenie.

Podľa § 63 ods. 12 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, občan s ťažkým zdravotným postihnutím je povinný predložiť príslušnému orgánu doklady uvedené v odseku 11.

Podľa § 103 ods. 1 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, občan, ktorému sa poskytuje sociálna služba, peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie, je povinný písomne ohlásiť príslušnému orgánu, obci, samosprávnemu kraju alebo zariadeniu sociálnych služieb, ktoré vo veci rozhodli, do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na sociálnu službu, peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie, na ich výšku a výplatu alebo poskytovanie.

Podľa § 103 ods. 2 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, občan je povinný na výzvu príslušného orgánu, obce, samosprávnemu kraju alebo zariadenia sociálnych služieb osvedčiť skutočnosť rozhodujúcu na poskytovanie sociálnej služby, na poskytovanie peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie, ich výšku alebo výplatu, a to v lehote do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak príslušný orgán neurčil dlhšiu lehotu. Ak občan nevyhoví výzve v určenej lehote, možno poskytovanie sociálnej služby, výplatu peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie, zastaviť, ak bol vo výzve na tento následok upozornený.

Podľa § 104 ods. 1 písm. b) zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, občan, ktorému sa poskytuje peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie je povinný vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie alebo jej časť odo dňa, od ktorého nepatrili vôbec alebo v poskytovanej výške, ak vedome spôsobil, že peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili.

Podľa § 104 ods. 2 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, povinnosť uvedená v odseku 1 platí najmä vtedy, ak občan nesplnil ohlasovaciu povinnosť, peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie vylákal alebo zamlčal niektorú rozhodujúcu skutočnosť.

K námietke žalobkyne o zákonnosti sudcov odvolací súd poznamenáva, že rozpor v zložení senátu uvedený v zápisnici o pojednávaní zo dňa 10.07.2013 a v písomnom vyhotovení rozsudku bol odstránený vyhotovením opravného uznesenia č. k. 7S/11/2012 zo dňa 16.10.2014.

V prejednávanej veci má odvolací súd za preukázané, že žalobkyňa žiadosťou zo dňa 08.10.2007 požiadala o peňažný príspevok na úpravu kúpeľne zo zdravotných dôvodov.

Správny orgán prvého stupňa rozhodnutím č. 2008/28170-1 zo dňa 09.01.2008 priznal žalobkyni peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže v sume 3 943,30 Eur a rozhodnutím č. 2008/28170-2 zo dňa 06.03.2008 predmetný peňažný príspevok zvýšil na sumu 4 123,14 Eur.

Rozhodnutím č. KE2/2011/2505/1 zo dňa 27.09.2011 uložil prvostupňový správny orgán povinnosť žalobkyni vrátiť peňažný príspevok na úpravu bytu vo výške 4 123,14 Eur z dôvodu, že si nesplnila povinnosť v zmysle ustanovenia § 103 ods. 1 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci tým, že písomne správneho orgánu neohlásila skutočnosť, že úpravu bytu bude namiesto spoločnosti TIROSTAV spol. s r.o. vykonávať pán V..

O odvolaní žalobkyne voči rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť vrátiť peňažný príspevok na úpravu bytu rozhodol žalovaný preskúmaným rozhodnutím č. AA/2011/04297 zo dňa 02.11.2011. Žalovaný správny orgán potvrdenie odvolaním napadnutého rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa dôvodil, tak ako správny orgán prvého stupňa, porušením ohlasovacej povinnosti žalobkyne.

V predmetnej veci bol dňa 21.11.2012 vydaný rozsudok č. k. 7S/11/2012 - 61, ktorým krajský súd zamietol žalobu žalobkyne. O odvolaní žalobkyne proti tomuto rozsudku rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4S/6/2013 zo dňa 09.04.2013, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby sa v ďalšom konaní krajský súd zaoberal zákonnosťou preskúmaného rozhodnutia správnych orgánov v nadväznosti na ich postup v celom konaní o priznanie a vrátenie príspevku, podrobne vypočul žalobkyňu, pracovníkov prvostupňového správneho orgánu na okolnosti vydania rozhodnutí o priznaní príspevku a osobitne o priznaní zvýšenia príspevku po vykonaní miestneho šetrenia, kto a kedy predložil príslušnému orgánu predfaktúru pre priznanie príspevku a faktúru pre priznanie zvýšenia, vyhodnotiť kedy a za akých podmienok bol príspevok pre žalobkyňu vyplatený, zistiť kedy a aké oznámenie mala žalobkyňa voči správnomu orgánu splniť, kedy a akým spôsobom bola o takejto povinnosti vyzoomená, kedy a akým spôsobom úrady komunikovali priamo so žalobkyňou pred priznaním príspevku, počas použitia príspevku na rekonštrukciu a počas konania o vrátenie príspevku.

Krajský súd v Košiciach vo veci rozhodol opätovne napadnutým rozsudkom tak, že podľa ustanovenia § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorý ako druhostupňový správny orgán potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie ukládajúce žalobkyni povinnosť vrátiť peňažný príspevok na úpravu bytu vo výške 4 123,14 Eur, pričom v odôvodnení rozsudku sa obmedzil iba na konštatovanie, že žalobkyňa nesplnila zákonné predpoklady na poskytnutie peňažného príspevku, keďže prostriedky nepoužila na základe zákonom stanovených podmienok, ale boli použité za účelom síce rekonštrukcie bytu žalobkyne, avšak nie osobou na to príslušnou a nie podľa ustanovenia § 63 ods. 8 vtedy platného zákona č. 195/1988 Z. z.

Pri opätovnom prejednaní a rozhodnutí veci bol krajský súd v zmysle § 226 O.s.p. viazaný právnym názorom odvolacieho súdu - Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyjadreným v uznesení sp. zn. 4S/6/2013 zo dňa 09.04.2013, ktoré presne stanovilo, akým smerom sa má ďalšie konanie na súde prvého stupňa uberať, a to predovšetkým demonštratívnym výpočtom úkonov, ktoré bol krajský súd

povinný vykonať v snahe dostatočne zistiť skutkový stav, ktorý je podkladom rozhodnutia vo veci.

Po preskúmaní pripojeného spisového materiálu odvolací súd musí konštatovať, že námietka žalobkyne o tom, že súd prvého stupňa ignoroval právny názor odvolacieho súdu je dôvodná. Krajský súd sa neriadil právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď doplnil dokazovanie výsluchom žalobkyne a svedkyne Dr. V.. Takýto postup prvostupňového súdu nepovažuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za správny. Ako už uviedol odvolací súd v uznesení sp. zn. 4S/6/2013 zo dňa 09.04.2013, úlohou krajského súdu bolo v medziach žaloby preskúmať zákonnosť rozhodnutia a postupu správnych orgánov o uložení povinnosti vrátiť poskytnutý príspevok, nie stotožniť sa s dôvodmi rozhodnutia správnych orgánov.

Súd prvého stupňa opakovane rozhodol rovnako ako pred vydaním uznesenia odvolacieho súdu, t. j. nedal odpoveď na základné otázky nastolené žalobkyňou, čím porušil povinnosť riadiť sa právnym názorom odvolacieho súdu.

Vlastné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa sa v tomto smere javí odvolaciemu súdu nedostatočné a pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Navyše, rozhodnutím a postupom súdu prvého stupňa bolo obmedzené právo žalobkyne na spravodlivé konanie, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho verdiktu, ktoré poskytuje záruku, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Účastníci konania majú právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, ktoré súvisia s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Ide o predpoklad účinného uplatňovania práva na opravné prostriedky stranami v konaní. Navyše, odôvodnenie súdneho rozhodnutia je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti.

Uvedené vyplýva aj zo znenie ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súčasťou práva na riadne odôvodnenie je aj to, aby sa súd riadne vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami účastníka konania, pretože nedostatočné vysporiadanie sa s námietkami účastníka konania spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Iba také rozhodnutie, ktoré je v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. je odvolacím súdom preskúmateľné a účastníkom umožňuje posúdiť postup súdu prvého stupňa.

Posudzujúc obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku tak odvolací súd dospel k záveru, že námietka žalobkyne o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa je dôvodná, nakoľko napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu je z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia nepreskúmateľné. Krajský súd totiž odôvodnenie výroku napadnutého rozsudku založil iba na formálnom i keď rozsiahlom opise správneho konania, žaloby, vyjadrenia žalovaného, ústneho pojednávania a na odkaze na príslušnú právnu úpravu. Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za dôležité zdôrazniť, že niektoré pasáže textu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia uvádza krajský súd opakovane, v čom odvolací súd nevidí žiaden význam, práve naopak, nezmyselné opakovanie textu spôsobuje neprehľadnosť odôvodnenia, navyše odôvodneniu chýbajú logické súvislosti, čoho následkom je, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nepôsobí uceleným dojmom a je nezrozumiteľné. Vlastnému právnemu odôvodneniu svojich záverov v napadnutom rozsudku krajský súd nevenoval pozornosť ani v minimálnom rozsahu, čím postihol napadnutý rozsudok deficitom nepreskúmateľnosti odvolacím súdom.

Povinnosť súdu vyrovnávať sa s argumentmi účastníkov súdneho konania je jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Napadnutý rozsudok postráda dostatočne argumentačne zrozumiteľný výklad právneho posúdenia skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení s absenciou jasných, zrozumiteľných a dostatočne konkrétnych argumentov súdu.

Za daného stavu odvolaciemu súdu nezostávalo nič iné ako skonštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nezodpovedá požiadavke vyplývajúcej z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorej je povinnosťou súdov uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založili. Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je totiž nepochybne požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu.

U nepreskúmateľného rozhodnutia nemožno hodnotiť správnosť relevantných právnych otázok ani vady správneho konania, preto bolo nutné takéto rozhodnutie zrušiť a otvoriť tým krajskému súdu procesný priestor pre vydanie rozhodnutia nového, ktoré nebude postihnuté zmieneným deficitom.

V súvislosti s ďalším konaním odkazuje odvolací súd na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžso/6/2013 zo dňa 09.04.2013, ktorý obsahuje právny názor odvolacieho súdu v prejednáwanej veci a zdôrazňuje, že týmto je súd prvého stupňa viazaný, preto bude jeho povinnosťou v ďalšom konaní pokračovať v načrtnutej línii.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.